

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **P. H.**, zast. JUDr. Ladislavou Palatinovou, advokátkou, se sídlem Vejvanovského 468, Kroměříž, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, orgánu sociálního zabezpečení 1) ze dne 13. 2. 2004, č. j. OSZ-53198-24/VD-Bn-2004, 2) ze dne 27. 4. 2004, č. j. OSZ-53198-26/VD-Ha-2004, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. 8. 2007, č. j. 7 Ca 265/2006 – 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž byla jako nepřipustná odmítnuta jeho žaloba proti oběma v záhlaví uvedeným rozhodnutím žalovaného orgánu. Současně bylo vysloveno, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a že po právní moci usnesení bude z účtu městského soudu vrácen žalobci zaplacený soudní poplatek z návrhu na zahájení řízení ve výši 2000 Kč. V odůvodnění napadeného usnesení městský soud uvedl, že před samotným věcným projednáním žaloby zkoumal, zda je schopna soudního přezkumu ve správním soudnictví, přičemž dospěl k závěru, že tomu tak není. Žalobce totiž, ačkoliv byl v napadených správních rozhodnutích řádně poučen o tom, že je proti nim přípustné odvolání ve správním řízení, takové odvolání nepodal. Městský soud zdůraznil, že podle ustanovení § 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších

předpisů (dále jen „s. ř. s.“), nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zákon. Poukázal dále na ustanovení § 68 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož je žaloba nepřipustná tehdy, nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného. Uzavřel, že žalobce odvolání proti žádnému z napadených správních rozhodnutí nepodal, čímž se jeho žaloba stala nepřipustnou ve smyslu ustanovení § 68 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a musela být proto odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

V kasační stížnosti se žalobce (dál jen „stěžovatel“) dovolával důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) a písm. e) s. ř. s., když tvrdil, že městský soud se dopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a rovněž nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Zdůrazňoval, že se žalobou domáhal přezkumu napadených rozhodnutí z toho důvodu, že byl nesprávně žalovaným poučen, a to od počátku, že podle § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie Česko republiky (dále jen služební zákon), dojde-li k souběhu nároků na příspěvek za službu (který stěžovatel pobíral od 1. 1. 1995) s nárokem na příspěvek za službu podle jiných předpisů, náleží vyšší příspěvek, a dojde-li podle § 118 odst. 2 téhož zákona k souběhu nároků na příspěvek a na starobní důchod podle předpisů o sociálním zabezpečení, náleží oprávněnému příspěvek, pokud se tento důchod nevyplácí. Žalovaný napadeným rozhodnutím ze dne 13. 2. 2004 vydal rozhodnutí, že dnem 8. 3. 2004 zaniká stěžovateli příspěvek za službu ve výši 10 693 Kč. Z odůvodnění vyplývá, že žalovaný zcela pominul citované znění § 118 odst. 2 služebního zákona, když v tomto rozhodnutí absentuje poučení, že dochází k souběhu nároků na příspěvek a na starobní důchod, tedy pokud stěžovatel o starobní důchod nepožádá, bude mu nadále příspěvek vyplácen. Autoritativní rozhodnutí s absencí tohoto poučení pak způsobilo, že si stěžovatel o starobní důchod požádal, a žalovaný mu jej na základě této žádosti přiznal napadeným rozhodnutím ze dne 27. 4. 2004, v němž rovněž chybí výslovné poučení o tom, že v jeho případě dochází k souběhu nároků a je tedy na jeho vůli, jakým způsobem se rozhodne; chybějící poučení pak mělo za následek nabytí právní moci rozhodnutí o přiznání starobního důchodu. Stěžovatel až po zjištění, že žalovaný nepostupoval správně, jej vyzval k poskytování příspěvku za službu a podal rovněž návrh na přezkoumání obou pravomocných rozhodnutí žalovaného. Žalovaný mu však sdělil, že tak učinit nelze, neboť stěžovatel již volbu provedl, když si sám požádal o vyplácení starobního důchodu, přičemž poukázal na ustanovení § 118 odst. 2 služebního zákona, které upravuje právo zvolit si buď příspěvek za službu nebo důchod za současného trvání nároků na obě dávky. Žalovaný tudíž již připustil, že stěžovatel měl právo volby, o čemž jej však dříve neinformoval. Zcela opomenul, že napadeným rozhodnutím ze dne 13. 2. 2004 rozhodl autoritativně o zániku příspěvku za službu. Těmito okolnostmi se Městský soud v Praze vůbec nezabýval a bez dalšího rozhodl o odmítnutí žaloby, stěžovatel namítal, že postupem žalovaného tak došlo ke zkrácení jeho práv v předcházejícím řízení, neboť v důsledku absence správného poučení nebylo podáno odvolání a navíc rozhodnutí v písemné podobě mu byla doručena až na jeho vyžádání v měsíci říjnu 2005 i když tato rozhodnutí měla již vyznačenu právní moc. Výzva k poskytnutí příspěvku za službu, kterou žalovanému zaslal, zůstala bez výsledku, neboť žalovaný sdělil stěžovateli dne 2. 3. 2006, že splňuje jen podmínky nároku na starobní důchod. Stěžovatel vyslovuje přesvědčení, že jsou dány důvody pro projednání

věci ve správním soudnictví a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný se podle obsahu spisu ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti, a které by jej opravňovaly se od uplatněného důvodu kasační stížnosti odchýlit.

Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti namítá nezákonnost usnesení Městského soudu v Praze spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., která měla spočívat v tom, že soud odmítl žalobu pro nevyčerpání opravných prostředků (odvolání) ve správním řízení, aniž by vzal v úvahu, že stěžovatel opravné prostředky nepodal v důsledku chybějícího poučení žalovaného v obou jím vydaných rozhodnutích o možnosti volby stěžovatele, kterou z dávek si zvolil. Stěžovatel se dovolával též důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Tvrzená nesprávnost měla spočívat v tom, že soud odmítl žalobu, aniž by zkoumal její důvody. Z uvedeného vyplývá, že kasační námitky dovolávající se obou ustanovení soudního řádu správního jsou totožné, přičemž nutno zdůraznit, že v případě rozhodnutí krajského soudu (Městského soudu v Praze), jímž odmítl žalobu pro její nepřípustnost, tedy odmítl věcně se důvody žaloby zabývat, přichází v úvahu z povahy věci pouze důvod kasační stížnosti, na nějž pamatuje ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí o takovém odmítnutí.

Tvrzenou nezákonnost usnesení však neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou.

Z obsahu správního spisu zjistil Nejvyšší správní soud tyto podstatné skutečnosti: Rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ze dne 15. 2. 1995 byl stěžovateli přiznán od 1. 1. 1995 příspěvek za službu podle § 116, 117 a 119 zákona o služebním poměru. Ten mu byl naposledy vyplácen ve výši 10 693 Kč měsíčně. Rozhodnutím žalovaného ze dne 13. 2. 2004 (výše již uvedeného čísla jednacího) bylo stěžovateli oznámeno, že podle ustanovení § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru, zanikne dnem 8. 3. 2004 nárok na příspěvek za službu ve výši 10 693 Kč měsíčně, přičemž v odůvodnění žalovaný uvedl, že příspěvek nenáleží podle § 116 odst. 4 ode dne vzniku nároku na starobní důchod, který navrhovateli vznikne dne 9. 3. 2004, tj. při dosažení věku 55 let, neboť konal službu zařazenou do první kategorie funkcí po dobu nejméně 20 roků. Rozhodnutí obsahuje poučení, že lze proti němu podat odvolání u odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra do 15 dnů ode dne jeho doručení. Podle záznamu na dodejce založené ve spise, byla poštou doručena tato písemnost, obsahující rozhodnutí žalovaného, do vlastních rukou stěžovatele dne 18. 2. 2004, což stěžovatel stvrdil svým podpisem. Podle obsahu spisu odvolání proti tomuto usnesení podáno nebylo.

Ve spise je dále založena žádost o důchod, kterou stěžovatel podal dne 16. 3. 2004. Rozhodnutím žalovaného ze dne 27. 4. 2004 (výše již uvedeného čísla jednacího) mu byl starobní důchod přiznán ode dne 9. března 2004 ve výši 6237 Kč měsíčně, a to podle ustanovení § 29, 74, 33 a 34 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Toto rozhodnutí obsahuje poučení, že lze proti němu podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení u orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra. Ve spise není založen doklad o doručení tohoto rozhodnutí stěžovateli, je v něm jen záznam kanceláře žalovaného o vypravení rozhodnutí dnem 29. 4. 2004. Dále je v něm záznam referenta ze dne 1. 3. 2005, že stěžovatel žádá o zaslání opisu rozhodnutí o přiznání starobního důchodu, přičemž tomuto požadavku bylo vyhověno dne 10. 3. 2005 (písemnost vypravena orgánem sociálního zabezpečení dne 11. 3. 2005). Dále je ve spise záznam o žádosti stěžovatele o zaslání opisu rozhodnutí o odnětí příspěvku za službu, jemuž bylo vyhověno dne 4. 10. 2005. Spis neobsahuje žádný doklad o tom, že by po zaslání těchto písemností bylo stěžovatelem proti rozhodnutím podáno odvolání.

Podle ustanovení § 5 s. ř. s., nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon. Tímto zvláštním zákonem je ve věcech sociálního zabezpečení a důchodového pojištění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, který v ustanovení § 111 odst. 1 uvádí, že proti rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti nebo Ministerstva obrany o dávce lze podat písemné odvolání do 15 dnů u orgánu, který je vydal. Podle druhého odstavce téhož ustanovení orgán, který napadené rozhodnutí vydal, může odvolání sám plně vyhovět; neučiní-li tak, je povinen nejpozději do 30 dnů od podání odvolání předložit je orgánu příslušnému k rozhodnutí o odvolání. Podle třetího odstavce téhož ustanovení je odvolacím orgánem služební orgán nejbližší nadřízený služebnímu orgánu, který rozhodnutí vydal. Teprve proti rozhodnutí odvolacího orgánu o odvolání lze podat žalobu, o níž rozhoduje soud.

Podle ustanovení § 68 odst. 1 písm. a) s. ř. s., je žaloba nepřipustná tehdy, nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného. Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže je podle tohoto zákona nepřipustný.

Shodně s Městským soudem v Praze je i Nejvyšší správní soud přesvědčen, že v projednávané věci byly splněny podmínky pro odmítnutí žaloby. Stěžovatel totiž, vzdor poučení o možnosti podání odvolání proti oběma napadeným rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra, takové odvolání nepodal. Přitom první z nich, jímž byl vyrozuměn o tom, že mu zanikne od 8. března 2004 nárok na příspěvek za službu, mu bylo doručeno do vlastních rukou dne 18. 2. 2004, jak bylo bezpečně zjištěno ze záznamu na dodejce pošty. Doklad o doručení rozhodnutí o přiznání starobního důchodu ze dne 27. 4. 2004 ve spise založen není, pouze je v něm záznam o vypravení tohoto rozhodnutí kanceláří žalovaného, nicméně lze předpokládat, že takové rozhodnutí stěžovateli doručeno bylo, když starobní důchod na jeho základě pobíral. Ostatně stěžovatel sám připouští, že mu rozhodnutí bylo doručeno k jeho žádosti v měsíci říjnu 2005. Ani po tomto datu však stěžovatel odvolání ve lhůtě uvedené v poučení nepodal.

Ustanovení § 111 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. přitom opravný prostředek (odvolání) připouští. Ochrany svých práv se tudíž u soudu může stěžovatel domáhat jen tehdy, pokud by řádné opravné prostředky ve správním řízení vyčerpал, což neučinil. Žalovaný jej o možnosti podání odvolání v napadených rozhodnutích řádně poučil. Městský soud v Praze tudíž nepochybil, pokud dospěl k závěru, že žaloba je ve smyslu ustanovení § 68 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nepřipustná, neboť stěžovatel nevyčerpал řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, ačkoliv je zvláštní zákon připouštěl. Pak nezbylo, než žalobu odmítnout jako nepřipustnou podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud neshledal v postupu Městského soudu v Praze a jeho rozhodnutí, jímž žalobu odmítl, nezákonnost a proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Pro posouzení věci je pak zcela nerozhodné, že v obou žalobou napadených rozhodnutích chyběla informace pro stěžovatele o možnosti volby mezi příspěvkem za službu nebo důchodem, která je zakotvena v ustanovení § 118 odst. 2 služebního zákona při souběhu nároků na příspěvek a na starobní, plný invalidní nebo částečný invalidní důchod. Z žádného právního předpisu (ať již zák. č. 582/1991 Sb., či z tehdy platného správního řádu) totiž nevyplývá povinnost žalovaného takovou informaci poskytnout, i když lze připustit, že postup správního orgánu a absence vyčerpávajícího poučení nebyla příliš korektní. Nicméně stěžovatel o tom, že mu byl starobní důchod přiznán ve výši výrazně nižší než byl pobíraný příspěvek za službu, přinejmenším věděl již od doby, kdy začal důchod pobírat, tj. od května 2004. Pokud tvrdí, že mu rozhodnutí o přiznání důchodu v té době doručeno nebylo, bylo mu doručeno nejpozději v říjnu 2005, jak sám v žalobě připouští. Tehdy se mu současně dostalo poučení o možnosti podání odvolání proti takovému rozhodnutí, což však neučinil.

Stěžovatel neměl v řízení úspěch, správní orgán ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. září 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu